

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny roczne z języka polskiego dla klasy VI szkoły podstawowej

➤ OCENĘ CELUJĄCĄ

otrzymuje **uczeń**, który:

- ✓ twórczo oraz samodzielnie rozwija własne uzdolnienia i zainteresowania,
- ✓ proponuje rozwiązania oryginalne, wykraczające poza materiał programowy,
- ✓ jego wypowiedzi ustne i pisemne są bezbłędne, cechują się dojrzałością myślenia,
- ✓ nie powiela cudzych poglądów, potrafi krytycznie ustosunkować się do językowej, literackiej i kulturalnej rzeczywistości,
- ✓ bierze udział w konkursach literackich, ortograficznych, osiąga w nich sukcesy,
- ✓ podejmuje działalność literacką lub kulturalną w różnych formach, prezentuje wysoki poziom merytoryczny ora artystyczny.

➤ OCENĘ BARDZO DOBRĄ

otrzymuje uczeń, który opanował pełny zakres wiadomości określony programem nauczania dla klasy szóstej.

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I JEZYKOWE

Uczeń:

- ✓ wypowiada się i pisze całkowicie poprawnie pod względem stylistyczno-językowym, ortograficznym, merytorycznym i logicznym.
- ✓ potrafi samodzielnie wnioskować, myśleć logicznie,
- ✓ biegle posługuje się słownikami i encyklopedią,
- ✓ samodzielnie sporządza notatki z lekcji, selekcjonuje materiał rzeczowy,
- ✓ bezbłędnie pisze charakterystykę postaci,
- ✓ opowiadania twórcze wzbogaca dialogami, elementami opisów, charakterystyki,
- ✓ ten sam teks potrafi przedstawić w formie streszczenia, opisu, opowiadania,
- ✓ w sposób świadczący o gruntownej znajomości utworu redaguje list do postaci literackiej,
- ✓ bezbłędnie pisze sprawozdanie z wycieczki,
- ✓ rozumie i poprawnie posługuje się terminami w zakresie wiedzy o epice, wierszu, nowych gatunkach literackich,
- ✓ dokonuje samodzielnie analizy i interpretacji wiersza, wyodrębnia środki stylistyczne, odróżnia obrazowanie realistyczne od fantastycznego,
- ✓ pisze prace bezbłędne pod względem ortograficznym i interpunkcyjnym.

FLEKSJA I SKŁADNIA

Uczeń:

- ✓ samodzielnie zapisuje trudne formy czasowników,
- ✓ zna i poprawnie stosuje zasady pisowni cząstki *-by*,
- ✓ rozpoznaje czasowniki przechodnie i nieprzechodnie,
- ✓ potrafi wyjaśnić, od czego zależą formy odmiany rzeczownika.
- ✓ potrafi wyjaśnić, od czego zależą formy odmiany rzeczownika,
- ✓ wymienia rodzaje zaimków, omawia ich odmianę, funkcję w zdaniu, uzasadnia zastosowanie skróconych form zaimków rzeczowych,
- ✓ biegle stopniuje przymiotniki, nazywa rodzaj stopniowania, pisze poprawnie „nie” z przymiotnikami w stopniu wyższym i najwyższym,
- ✓ rozpoznaje różne typy liczebników, określa jego formy gramatyczne i funkcję w zdaniu, potrafi uzasadnić użycie danego typu liczebnika; odmienia trudniejsze liczebniki złożone,
- ✓ stosuje w zdaniu rzeczownik w różnych funkcjach składniowych (podmiotu, dopełnienia, przydawki),
- ✓ rozpoznaje zdanie z orzeczeniem imiennym, omawia jego budowę,
- ✓ omawia, podając przykłady, różne sposoby wyrażania orzeczenia oraz podmiotu, przydawki i dopełnienia,
- ✓ przeprowadza klasyfikację zdań złożonych współrzędnie, rysuje ich wykresy.

SŁOWOTWÓRSTWO

Uczeń:

- ✓ przeprowadza analizę słowotwórczą wyrazów pochodzących od wyrażeń przyimkowych i od czasowników,
- ✓ wskazuje przyrostek lub przedrostek jako formant w jednym wyrazie i jako składnik podstawy słowotwórczej w innym,
- ✓ podaje przykłady wyrażeń z obocznymi tematami słowotwórczymi,
- ✓ daje przykłady wyrazów utworzonych za pomocą różnych formantów.

➤ OCENĘ DOBRĄ

Otrzymuje uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności przewidziane programem nauczania w klasie szóstej.

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I JEZYKOWE

Uczeń:

- ✓ czyta poprawnie, stosując zasady prawidłowej intonacji i akcentowania,
- ✓ wypowiadając się ustnie i pisemnie, popełnia jedynie nieliczne błędy językowe,
- ✓ podejmuje próby wypowiadania się w formach trudniejszych niż określone podstawą programową: opowiadanie twórcze z dialogiem, elementami opisu, sprawozdanie ze spektaklu teatralnego, filmu,
- ✓ dobra znajomość tekstu pozwala mu na odtwórcze opowiadanie losów bohaterów, omówienie elementów świata przedstawionego,
- ✓ poprawnie pisze plan ramowy i szczegółowy,
- ✓ wskazuje poznane środki stylistyczne w wierszu,
- ✓ potrafi samodzielnie poprawić większość swoich błędów.

FLEKSJA I SKŁADNIA

Uczeń:

- ✓ uzasadnia pisownię trudnych form czasowników,
- ✓ tworzy bezokoliczniki oraz formy czasu przeszłego zakończone na *-no*, *-to*, – uzupełnia zdania czasownikami w stronie czynnej lub biernej,
- ✓ wyróżnia przysłówki wśród innych części mowy, wskazuje sposób ich utworzenia,
- ✓ poprawnie stopniuje przymiotniki, wie, czemu służy stopniowanie,
- ✓ podaje przykłady różnych typów liczebników,
- ✓ na konkretnych przykładach omawia sposób wyrażenia orzeczenia i pomiotu,
- ✓ wyróżnia w zdaniu związki wyrazów i nazywa je,
- ✓ układa przykłady czterech rodzajów zdań złożonych współrzędnie.

SŁOWOTWÓRSTWO

Uczeń:

- ✓ od podanego wyrazu podstawowego tworzy kilka wyrazów pochodnych będących różnymi częściami mowy,
- ✓ rozpoznaje wyraz pochodny, który może być podstawowym dla innego wyrazu,
- ✓ wyjaśnia pisownię podanego wyrazu, odwołując się do wiadomości ze słowotwórstwa.

➤ OCENĘ DOSTATECZNĄ

otrzymuje uczeń, który, w zakresie umożliwiającym postępy w dalszym uczeniu się, opanował wiedzę i umiejętności zawarte w podstawie programowej.

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I JEZYKOWE

Uczeń:

- ✓ w wypowiedziach ustnych i pisemnych na ogół przestrzega zasad poprawności w zakresie budowy zdań, precyzyjnego stosowania poznanego słownictwa i ortografii,
- ✓ w miarę samodzielnie posługuje się następującymi formami wypowiedzi: opowiadanie, opowiadanie z dialogiem, streszczenie, opis, sprawozdanie, charakterystyka postaci, list, zaproszenie,
- ✓ jego technika głośnego i cichego czytania pozwala na zrozumienie tekstu,
- ✓ zna przewidziane programem gatunki literackie,
- ✓ umie wyróżnić podstawowe elementy świata przedstawionego,
- ✓ odróżnia podmiot liryczny od bohatera utworu,
- ✓ poprawia popełnione błędy językowe przy pomocy nauczyciela.

FLEKSJA I SKŁADNIA

Uczeń:

- ✓ wyróżnia w tekście czasowniki w formie osobowej i nieosobowej, określa formę fleksyjną czasowników,
- ✓ określa funkcję czasowników w zdaniu,
- ✓ zapisuje cząstki *-by*, *-byś*, *-bym* zgodnie z zasadami pisowni,
- ✓ używa czasowników w stronie biernej,
- ✓ odmienia podane rzeczowniki przez przypadki, oddziela temat od końcówki, wskazuje tematy oboczne, nazywa funkcje rzeczowników w zdaniu,
- ✓ rozpoznaje w zdaniu zaimki, przysłówki, przymiotniki i liczebniki; potrafi rozpoznać ich związek z wyrazem określanym,
- ✓ stopniuje przymiotniki,
- ✓ rozróżnia przymyki proste i złożone, wyrażenia przyimkowe,
- ✓ na łatwiejszych przykładach omawia sposób wyrażenia podmiotów,
- ✓ rozpoznaje zdania bezpodmiotowe,
- ✓ nazywa w zdaniu części zdania (na prostszych przykładach),
- ✓ układa zdania złożone z podanych zdań pojedynczych,
- ✓ wśród zdań złożonych rozróżnia złożone podrzędnie i współrzędnie.

➤ OCENĘ DOPUSZCZAJĄCĄ

otrzymuje **uczeń**,

którego wiedza i umiejętności pozwalają na samodzielne lub przy pomocy nauczyciela wykonanie zadań o niewielkim stopniu trudności. Jego technika czytania pozwala na zrozumienie tekstu. Względna poprawność językowa i rzeczowa wypowiedzi ustnych świadczy o zrozumieniu przez niego analizowanego zagadnienia.

W wypowiedziach pisemnych popełniane błędy językowe, stylistyczne, logiczne i ortograficzne nie przekreślają wartości prac i wysiłku, jaki włożył w ich napisanie. Stopień opanowanych przez niego wiadomości pozwala na wykonanie zadań typowych, o niewielkim zakresie trudności, samodzielnie lub przy pomocy nauczyciela.

Przy pomocy nauczyciela rozpoznaje części mowy i określa ich funkcję w zdaniu (na prostych przykładach). Odróżnia zdania pojedyncze od złożonych i próbuje określać ich rodzaj. Łączy wyrazy w zespoły składniowe. Zestawia pary wyrazów podstawowych i pochodnych oraz przeprowadza analizę słowotwórczą wyrazu o przejrzystej budowie – wskazuje podstawę słowotwórczą i formant, a także tworzy wyrazy pochodne za pomocą podanych formantów.

➤ OCENĘ NIEDOSTATECZNĄ

otrzymuje **uczeń**,

który nie opanował podstawowych wiadomości z fleksji i składni, słownictwa, frazeologii i redagowania wypowiedzi oraz elementarnych wiadomości z zakresu budowy i analizy utworu literackiego, przewidzianych podstawą programową, a także techniki głośnego i cichego czytania nawet w stopniu zadowalającym. Jego wypowiedzi nie są poprawne pod względem językowym i rzeczowym. W pracach pisemnych nie przestrzega reguł ortograficznych, językowych, stylistycznych, logicznych.

Nawet z pomocą nauczyciela nie jest w stanie rozwiązać zagadnienia o elementarnym stopniu trudności.

Sposoby sprawdzania i oceniania osiągnięć edukacyjnych uczniów

Umiejętności oceniane na lekcjach języka polskiego:

- mówienie (opowiadanie ustne- twórcze i odtwórcze);
- czytanie:
 - głośne i wyraziste,
 - ciche ze zrozumieniem;
- pisanie, redagowanie określonych form wypowiedzi (w domu i w klasie);
- posługiwanie się poznanymi zasadami ortograficznymi (dyktanda);
- znajomość treści literackich, wykonanie określonych projektów, realizacja zadań w grupie).

Sprawdziany, kartkówki, dyktanda.

- Testy gramatyczne są przeprowadzane po każdym dziale i zapowiadane z tygodniowym wyprzedzeniem.
- Z każdej lektury obowiązkowej uczniowie piszą zapowiedzianą kartkówkę sprawdzającą znajomość tekstu.

- Kartkówki sprawdzające wiedzę z ostatnich trzech lekcji nie muszą być zapowiedziane.
- Ocenę z kartkówki, testu gramatycznego, dyktanda można poprawić (tylko raz) w nieprzekraczalnym terminie jednego tygodnia od jej otrzymania.

Zadania domowe.

- Każdy uczeń ma obowiązek bieżącego wykonywania zadań domowych.
- Jeżeli podczas sprawdzania zeszytu okaże się, że zadanie nie zostało uzupełnione – uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną i ma obowiązek uzupełnić braki.
- Uczniowie otrzymują również zadanie domowe, na którego wykonanie mają dłuższy czas – najczęściej jest to wypracowanie. Braku takiego zadania nie można usprawiedliwić.

Uzupełnienie zaległości.

- Uczeń ma obowiązek uzupełnić zaległości (notatki w zeszycie, ćwiczenia) powstałe podczas nieobecności. Jeżeli jest to nieobecność spowodowana chorobą – ma na uzupełnienie tydzień. Jeżeli natomiast uczeń był nieobecny w szkole jeden dzień, kilka godzin (zawody sportowe, konkursy, wizyta u lekarza, sprawy rodzinne) notatka musi być uzupełniona w tym samym dniu, tak aby uczeń w dniu następnym nie miał w zeszycie ani w ćwiczeniach braków. Musi również uzupełnić zadane w dniu nieobecności zadanie domowe.

Prowadzenie zeszytu.

- Zeszyt ucznia musi być prowadzony systematycznie i starannie (nie mogą się w nim pojawić notatki niezwiązane z przedmiotem). Zeszyty są sprawdzane kilka razy w ciągu każdego okresu (systematyczność, prowadzenia notatek, odrabianie zadań domowych).

Informowanie uczniów o osiągnięciach, postępach w nauce.

- Omówione i poprawione prace pisemne przez uczniów w klasie pozostają w klasie w oddzielnych imiennych teczkach. Uczniowie i rodzice po wcześniejszym umówieniu się z nauczycielem mają prawo wglądu do teczek i dodatkowych uzasadnień do poszczególnych ocen.

OCENA ŚRÓDROCZNA I ROCZNA

- Oceny śródroczna i roczna nie są średnią arytmetyczną ocen bieżących.
- Przy wystawianiu oceny śródrocznej bądź rocznej brane są pod uwagę nie tylko oceny bieżące, ale także zaangażowanie na lekcjach, systematyczność pracy.
- W przypadku przewidywanej oceny niedostatecznej na półroczu lub koniec roku szkolnego rodzice ucznia są o niej informowani z miesięcznym wyprzedzeniem.

- Roczna ocenę celującą może uzyskać uczeń, który brał udział w konkursach przedmiotowych, zaś ze sprawdzianów, kartkówek, testów gramatycznych, dyktand otrzymał oceny celujące lub bardzo dobre.